

Ostericum palustre (Apiaceae) – nowy gatunek we florze Płaskowyżu Proszowickiego (S Polska)

Ostericum palustre Besser (starodub łąkowy) jest taksonem o zasięgu euroazjatycko-kontynentalnym (MEUSEL i in. 1965). Na terenie Polski bardziej rozpowszechniony jest w jej części centralnej, głównie w Wielkopolsce, na Kujawach, Mazowszu, Podlasiu i na Lubelszczyźnie (CZARNA & ZAŁUSKI 2001; ZAJĄC & ZAJĄC 2001).

Jest gatunkiem podlegającym ścisłej ochronie (na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z 9 lipca 2004 r.). Zamieszczony został również na polskiej „czerwonej liście” roślin (ZARZYCKI & SZELĄG 2006) oraz w polskiej „czerwonej księdze” roślin (CZARNA & ZAŁUSKI 2001). Objęty jest także Konwencją Berneńską i zamieszczony w II i IV załączniku Dyrektywy Siedliskowej.

Jego stanowiska z południa Polski, oderwane od głównego zasięgu, podawane były w dawniejszej literaturze z okolic Krakowa (BERDAU 1959). Dopiero niedawno na tym terenie roślina ta ponownie została potwierdzona, zarówno w oparciu o przeprowadzone tu szczegółowe badania, jak i rewizję zielników Instytutów Botaniki: KRA i KRAM (NOBIS i in. 2008).

23 lipca 2008 r., w miejscowości Stawiszycze (położonej w kwadracie EF 3412 w sieci ATPOL), zostało znalezione obfite (liczące ok. 1000 osobników) stanowisko *Ostericum palustre*. Jest to nowy gatunek dla flory Płaskowyżu Proszowickiego, nie zamieszczony we wcześniejszym opracowaniu (TOWPASZ 2006). Rośnie tu na torfowiskach niskich z rzędu *Caricetalia davallianae* oraz na wilgotnych łąkach z rzędu *Molinietalia*, a także w szuwarach trzcinowych z rzędu *Phragmitetalia* ciągnących się na długości ok. 2 km w dolinie strumienia będącego dopływem Nidy. Z rzadkich gatunków rosną tu również: *Sesleria uliginosa*, *Succisa pratensis* i *Sanguisorba officinalis*. Łąki i torfowiska niskie są tu częściowo użytkowane poprzez ich koszenie.

Ostericum palustre został wcześniej podany z stanowiska Stawiszycach, ale tylko w zdjęciu fitosocjologicznym zamieszczonym w notatce dotyczącej występowania *Sesleria uliginosa* na Wyżynie Małopolskiej (TOWPASZ & STACHURSKA-SWAKOŃ 2009). Również dwa inne stanowiska: Kościelniki EF 6101 oraz Górka Kościelnicza EF 6102, opublikowane w notatce dotyczącej występowania tego gatunku w południowej Polsce (NOBIS i in. 2008) leżą na terenie włączonym do opracowania dotyczącego flory roślin naczyniowych Płaskowyżu Proszowickiego (TOWPASZ 2006).

Summary. *Ostericum palustre* (Apiaceae) – a new species in the Proszowice Plateau (S Poland). In July 2008 the new locality of this rare, strictly protected and threatened species in Poland have been found in village Stawiszycze (EF 3412 according to ATPOL square system). In this place *Ostericum palustre* grows in meadows of the *Molinietalia* order, peat bogs of the *Caricetalia davallianae* order, and reedswamp of the *Phragmitetalia* order.

LITERATURA

- BERDAU F. 1959. Flora Cracoviensis. s. 448. Typis C. R. Universitatis Jagiellonicae, Cracoviae.
- CZARNA A. & ZAŁUSKI T. 2001. *Angelica palustris* (Besser) Hoffm. – Starodub łąkowy. – W: R. KAŻMIERCZAKOWA & K. ZARZYCKI (red.), Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe, s. 277–279. Instytut Botaniki im. W. Szafera i Instytut Ochrony Przyrody, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- MEUSEL H., JÄGER E. & WEINERT E. 1965. Vergleichende Chorologie der Zentraleuropäischen Flora. 1. Karten, G. Fischer, Jena – Stuttgart – New York.
- NOBIS M., NOBIS A. & KOZAK M. 2008. Występowanie *Ostericum palustre* (Apiaceae) w południowej Polsce. – Fragn. Flor. Geobot. 15(1): 3–9.
- TOWPASZ K. & STACHURSKA-SWAKOŃ A. 2009. Występowanie *Sesleria uliginosa* w zbiorowiskach z rzędu *Caricetalia davallianae* na obszarze Niecki Nidziańskiej (Wyżyna Małopolska). – Fragn. Flor. Geobot. Polonica 16(2): 305–316.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

ZARZYCKI K. & SZELĄG Z. 2006. (red.), Red list of the vascular plants in Poland. – W: Z. MIREK, K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. SZELĄG (red.), Red list of plants and fungi in Poland, s. 9–20. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.

KRYSTYNA TOWPASZ, ALINA STACHURSKA-SWAKOŃ, *Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, ul. Kopernika 27, PL-31-501 Kraków, Polska; e-mail: towpasz@ib.uj.edu.pl; alina.stachurska-swakon@uj.edu.pl*

KINGA KOSTRAKIEWICZ, *Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, ul. Lubicz 46, PL-31-512 Kraków, Polska; e-mail: kinga.kostrakiewicz@ilen.pl*

Przyjęto do druku: 11.02.2011 r.